

HATARAT NEDARIM: THE POWER TO CHANGE THE PAST

(1) במדבר פרק ל

(ב) וַיִּדְבֹר מִשָּׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צָוָה יְקֹנֵק: (ג) אִישׁ כִּי יִדְרֹךְ נֶדֶר לִיקְנֹק אוֹ הַשְּׂבִיעַ שְׂבִיעָה לְאַסֹּר אֶסֶר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה:

במדבר פרק כט

(לט) אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לִיקְנֹק בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנְדַרְיֵיכֶם וְנִדְבַתֵּיכֶם לְעֹלְתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵיכֶם וּלְשִׁלְמֵיכֶם:

(2) תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף י עמוד א

משנה. היתר נדרים פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו. הלכות שבת חגיגות והמעילות - הרי הם כהררים התלוין בשערה, שהן מקרא מועט והלכות מרובות. הדינין והעבודות, הטהרות והטמאות, ועריות - יש להן על מה שיסמכו, והן הן גופי תורה.

(3) רש"י מסכת חגיגה דף י עמוד א

היתר נדרים פורחים באויר - התרת נדרים שאמרו חכמים, שהחכם מתיר את הנדר - מעט רמז יש במקרא, ואין על מה לסמוך, אלא שכן מסור לחכמים בתורה שבעל פה.

(4) תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף י עמוד א

+במדבר ל' לא יחל דברו הוא אינו מוחל, אבל אחרים מוחלין לו.

(5) רמב"ם הלכות נדרים הקדמה

הלכות נדרים. יש בכללן שלש מצות, שתי מצות עשה, ואחת מצות לא תעשה. וזה הוא פרטן: (א) שישמור מוצא שפתיו ויעשה כמו שנדר. (ב) שלא יחל דברו. (ג) שיפר הנדר או השבועה, זהו דין הפרת נדרים המפורש בתורה שבכתב.

(6) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה צה

והמצוה הצ"ה היא שצונו לדון בהפרת נדרים. כלומר התורה שהורנו לדון בדינין ההם ואין הענין שנתחייב להפר על כל פנים. וזה הענין בעצמו הבין ממני כל זמן שתשמעני מונה דין אחד מן הדינין כי אין צווי בפעולה מן הפעולות בהכרח ואמנם המצוה היא היותנו מצוויים שנדין בדין זה בדבר זה. אמנם היות הבעל והאב מפירין הנה כבר באר הכתוב (ר"פ מטות) אותו ודן בו. ובאה לנו הקבלה שחכם גם כן מתיר הנדר לכל וכן השבועה. והרמז על זה מאמרו (שם) לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו (ברכו' לב א חגיגי' י א). ובכלל הנה אין ראייה על זה מן הכתוב והם עליהם השלום כבר אמרו (שם י א) היתר נדרים פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו אלא הקבלה האמתית לבד.

(7) ספר החינוך מצוה תו

והעולה מכל זה לדעתו לפי הדומה, כי בהתיר החכם המומחה את הנדר במצות התורה או שלשה הדיוטות, ויעשו הענין ככל אשר תצוה התורה עליו כהוגן וכיושר, אז קיימו עשה. ואם התירו הנדר שלא כמצות התורה, כגון שני הדיוטות או יחיד שאינו מומחה, אף על פי שהיתרם אינו היתר, יש עליהם עונש ביטול עשה זה...

(8) השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם מצות עשה צו

וכן יראה במצוה שהקדים לאלו והיא הפרת הנדרים שלא תמנה לפי שהיא שלילות שנצטוינו לעשות ככל היוצא מפינו ושלא נחל דברינו רק עפ"י בית דין או האב או הבעל:

(9) תלמוד בבלי מסכת נזיר דף כא עמוד ב

הריני נזירה, ושמע בעלה ואמר ואני - אינו יכול להפר. איבעיא להו: בעל מיעקר עקר, או דלמא מיגז גיז? למאי נפקא מינה? לאשה שנדרה בנזיר, ושמעה חברתה ואמרה ואני, ושמע בעלה של ראשונה והפר לה, אי אמרת מיעקר עקר - ההיא נמי אישתראי, ואי אמרת מיגז גיז - איהי אישתראי, חברתה אסירא

(10) רמב"ם הלכות נדרים פרק יג הלכה טו

האשה שנדרה ושמע אחר והתפיס עצמו בנדרה ואמר ואני, ושמע אביה או בעלה והפר לה שלה מופר וזה שהתפיס עצמו חייב.

(11) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה צו

...עתה הקדמה ראוי שתזכור אותה בכל מה שנזכור ממיני הטומאות. והיא כי זה שנמנה כל מין ומין מן הטומאות מצות עשה אין ענינו שנהיה חייבין להטמא בטומאה ההיא ולא גם כן שנהיה אנחנו מוזהרין מהטמא בה ותהיה מצות לא תעשה. ואמנם היות התורה אומרת כי מי שיגע בזה המין נטמא או זה הדבר יטמא על תואר כך למי שנגע בו היא מצות עשה. כלומר שזה הדין שנצטוינו בו הוא מצות עשה והוא אמרנו שמי שנגע בכך על תואר כך נטמא ומי שהיה על ענין כך לא יטמא...